

HISTORIA ZAKŁADU PROFILAKTYKI ZAGROZEŃ ŚRODOWISKOWYCH, ALERGOLOGII I IMMUNOLOGII

Początki Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych, Alergologii i Immunologii sięgają 2001 r., kiedy to na mocy Zarządzenia Rektora Akademii Medycznej nr 17/2001 na Wydziale Nauki o Zdrowiu powstała Samodzielna Pracownia Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych. Organizację i kierownictwo Pracowni powierzono prof. Bolesławowi K. Samolińskiemu, który tę funkcję pełni do dziś. Siedziba jednostki od momentu jej powstania mieści się w Centralnym Szpitalu Klinicznym Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego przy ul. Banacha 1a. Początkowo liczyła 3 osoby. W 2004 r. Samodzielna Pracownia Zarządzeniem Rektora z 28 września 2004 r. przekształcona została w Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych (zarządzenie 34/2004). Kolejna zmiana nastąpiła w 2007 r., dodając do nazwy nowy element „i Alergologii” (zarządzenie nr 37/2007). Obecna nazwa zakładu, zgodnie z Zarządzeniem nr 64/2021 Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 3 marca 2021 r., brzmi: Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych, Alergologii i Immunologii. Aktualnie jednostka liczy 25 pracowników, w tym 22 pracowników naukowo-dydaktycznych (2 osoby z tytułem profesora, 8 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego, 9 osób ze stopniem doktora i 3 osoby ze stopniem magistra) oraz 3 pracowników administracji.

Zespół tworzą lekarze ze specjalizacją w: otolaryngologii, alergologii, pediatrii, immunologii i pulmonologii, osoby specjalizujące się w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia: epidemiologii, zdrowiu publicznym, zdrowiu środowiskowym, a także specjaliści z zakresu: socjologii, ochrony środowiska, epidemiologii, dietetyki, ratownictwa medycznego, matematyki, biostatystyki oraz

Prof. Bolesław Samoliński, kierownik Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych, Alergologii i Immunologii WUM

Od prawej: rektor WUM prof. Zbigniew Gaciong, senator RP Beata Małecka-Libera, dziekan WNoZ prof. Mariusz Gujski, przewodniczący Rady Uczelni prof. Aleksander Nawrat

zarządzania jakością w ochronie zdrowia. Nasza jednostka oparta jest na klinicznym Zakładzie Alergologii i Immunologii Klinicznej Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego o ponad 30-letniej tradycji w tej specjalizacji.

Zakład zajmuje się prowadzeniem zajęć dydaktycznych dla studentów studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych Wydziału Nauk o Zdrowiu. Zajęcia są prowadzone na kierunkach: zdrowie publiczne, pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne, dietetyka. Ponadto nasi wykładowcy uczą studentów Wydziału

HISTORIA

Lekarsko-Stomatologicznego na kierunkach: techniki dentystyczne i higiena stomatologiczna. Łącznie w całej historii Zakładu nasi pracownicy nauczali 103 przedmioty, zaś w aktualnym roku akademickim nauczają 52 przedmioty.

Zakład prowadzi również specjalizacje ze zdrowia publicznego, epidemiologii i zdrowia środowiskowego dla lekarzy i nie lekarzy, a także z alergologii na bazie Zakładu Alergologii i Immunologii Klinicznej CSK UCK WUM (wspólna kadra).

Od samego początku swojego istnienia Zakład angażował się w działalność naukowo-badawczą. Z każdym rokiem wzrastała liczba opublikowanych artykułów w czasopiśmie zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Przekładało się to na uzyskiwaną przez Zakład liczbę punktów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (obecnie Ministerstwa Edukacji i Nauki) oraz Impact Factor. Łącznie Zakład opublikował w polskich i międzynarodowych czasopiśmie 658 artykułów, uzyskując IF – 772,589 i 15166 punktów Ministerstwa Edukacji i Nauki. Oprócz artykułów pracownicy Zakładu są redaktorami naukowymi oraz autorami ponad 50 monografii naukowych.

Biorąc pod uwagę interdyscyplinarny charakter Zakładu, jego pracownicy wyróżniają się ponadprzeciętnym zaangażowaniem w realizację populacyjnych badań naukowych. Do szczególnie istotnych, znanych w kraju i za granicą należą:

1. Global Adult Tobacco Survey (GATS) – największe w historii badanie dotyczące stosowania tytoniu przez osoby dorosłe, $n \sim 8000$ osób,
2. Wdrożenie systemu profilaktyki i wczesnej wykrywalności chorób alergicznych w Polsce – Epidemiologia Chorób Alergicznych w Polsce (ECAP I w latach 2006–2008 oraz ECAP II w 2018 r. największe w historii badania dotyczące alergii i jej uwarunkowań w Polsce, $n > 23000$ osób).

Dzięki współpracy z innymi jednostkami WUM (Zakładem Żywności Człowieka i Zakładem Dietetyki Klinicznej) zrealizowano trzy projekty w ramach Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 dotyczące sposobu żywienia i stanu odżywienia społeczeństwa polskiego z uwzględnieniem osób w wieku podeszłym, dorosłych oraz osób przebywających w jednostkach całodobowego pobytu.

Od lewej: prof. Marek Krawczyk, rektor WUM w latach 2008–2016, prof. Bolesław Samoliński

Dr hab. Filip Raciborski z Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych, Alergologii i Immunologii WUM

Na szczególną uwagę zasługuje zaangażowanie zespołu w przygotowanie i przeprowadzenie Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w zakresie priorytetów zdrowotnych. Pracownicy Zakładu wchodzili w skład Korpusu Prezydencji i współdecydowali o kształcie unijnych priorytetów. W ramach prezydencji zorganizowali dwie międzynarodowe konferencje dotyczące chorób układu oddechowego u dzieci i chorób mózgu, z udziałem najwybitniejszych unijnych ekspertów w danej problematyce. Efektem tej pracy było przyjęcie przez 28 ministrów zdrowia UE trzech konkluzji, w tym jednej poświęconej wczesnemu wykrywaniu chorób układu oddechowego u dzieci. Był to wielki sukces polskiej polityki unijnej w zakresie zdrowia, powszechnie uznany w gronie unijnych polityków i ekspertów.

Zespół wciąż prowadzi liczne prace z zakresu polityki zdrowotnej, m.in.: „Budowanie zaufania do szczepień ochronnych z wykorzystaniem najnowszych narzędzi komunikacji i wpływu społecznego” – projekt finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, oraz „Dorosłość bez próchnicy”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. ■

dr hab. Barbara Piekarska,
Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych,
Alergologii i Immunologii

Fotografie (wybrane przez autorkę) pochodzą z Sympozjum Naukowego „Zdrowie publiczne i środowiskowe w badaniach WUM” zorganizowanego z okazji 20-lecia istnienia Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych, Alergologii i Immunologii (Sala Senatu WUM, 2 grudnia 2021 r.)